

Передплата

на «РУСЛАНА» виносити:

в Австрії:

на цілий рік . 10 ар. (20 кор.)
на пів року . 5 ар. (10 кор.)
на чверть року . 2:50 ар. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодвоке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженя. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надіславі» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Романчуківське крутіїство.

Орган «національно-демократичного» сторонництва «Дѣло», що ще так не давно дуло в трубу консолідації і величало її найбільшою політичною мудростию, нараз нібито злякало ся консолідації і кличе caveant consules! Аж тепер бачить оно «фарисейство москвофілів», аж тепер «тактика москвофілів при теперішній акції виборчій» наказує націонал-демократам бути осторожними, аж тепер боїть ся оно «ловкости москвофільського штабу», що зачав знов дути в трубу «согласія» і зітхати за приверненем «консолідації» — а все те «для добра Руси» і називає се «лицемірство вовка в овечій шкурі», доперва по виборі в Жидачеві прозріло «Дѣло» і зрозуміло, «як москвофіли розуміють согласіє і добро Руси». Відолашне «Дѣло», як би оно було доперва нинішнє, відкриває давно вже знані, давно ствержені прикмети, змаганя і ціли москвофільського штабу, що москвофільські органи трублять «за согласієм, а в кілька стрічок низше пускає ся всякі брехні в найбезличнійший спосіб на народовців», оно аж нині нібито бачить, що москвофіли на провінції мусять «дійствувати лише по указу москвофільського комітету і на ніякого сепаратиста не давати голосу». Тай якеж оно наївне се «Дѣло», коли здогадує ся, «що в такій тактиці москвофільського штабу мусить бути якась ціль укрити, котрої він не може виявити — але можна її догадати ся». «Дѣло» аж догадувати ся мусить сеї укритої ціли, так якби се була першина, мати діло з москвофілами, якби змаганя москвофілів були у нас новостию від учера!

І так в своїх здогадах орган націонал-демократав доглунав ся аж тепер, що «москвофільському штабови львівському і

свідомим єго попличникам на провінції не йде о добрий результат виборів для Русинів; їх політика, чим гірше Русинам в Австрії, тим лучше для московської справи; на національні здобутки они яко негатори русчини плюють; они навіть не користають з руских шкіл, они раді би мати в раді державній свого одномишленника хіба лиш не те, аби там киринив щирим Русинам» і т. д.

Отсега всего, що вже здавна, від коли москвофільство існує у нас, було добре звісне, сего, чого народовці здавна дізнавали від москвофілів, доглунало ся аж тепер «Дѣло». Нехай і так, ліпше пізно, як ніколи, пізнанє похибки — се перший крок до поправи. Так повинно би бути. Тимчасом, хто навик крутити головними принципами, як орган нинішних націонал-демократав, хто раз хвалив, що Романчук зірвав з москвофілами і величав сей крок «новою ерою», а відтак розпинав ся за консолідацією і при тім глузував з національних здобутків (як рускі гімназії — «овва паралелька!» і т. п.), сей і тепер, нібито прозрівши, не може відкинути від крутіїства. Бо щож то иншого, як не крутіїство, коли в справозданю «Дѣла» о зборах народного комітету сказано: «мусять се бути (кандидати на послів) люди визначні, з ширшим поглядом та політичним знанєм а рішучі і непохитні, а відтак додано: «при тім однакж не руководжено ся тісною вузкоглядностю і чисто партійними інтересами; так н. пр. згоджено ся підпирати евентуальну кандидатуру д-ра Короля, хотя він до народного сторонництва не тільки не належить (правда, що не належить і до властивих москвофілів — додає ред. «Дѣла»), але навіть виступив неприязно против сего сторонництва та дав тим лихий почин в краю». «За поворотом до консолідації ніхто не промовляв, сказано дальше в спра-

возданю, тільки були голоси, щоби лучити всі дійсно придатні сили для побореня спільного противника». А «Дѣло» додає до сего коментар, що «тут має ся на гадці також людей, котрі називають себе людьми «старої партії, але не годять ся з тенденціями штабу москвофільського».

Чиж все те не є крутіїство?! З одного боку нібито остерігає перед москвофілами, наводить всі гріхи москвофілів, констатує, що в цілій тактиці їх є укрити ціль, що москвофіли, або «люди старої партії» на провінції є свідомими попличниками москвофільського штабу, але таки «на основі обовязуючої тактики» (ось яка фірточка до консолідації) «для побореня спільного противника», треба лучити і зужиткувати всі дійсно придатні сили», отже й Ко оля, сего паломника, що вкупі з Добрянским, Павенцким etc. їздив до Петербурга кланятися «благодотворителям», що, як сам народний комітет признає, неприязно виступив проти народного сторонництва і дав тим лихий почин в краю. Чиж се не крутіїство, щоби обезпечити собі мандати з підмогою тих свідомих попличників москвофільського штабу на провінції?! Чи се принципяльна, національно-демократична політика? Нехай буде і Король, нехай будуть инші «свідомі попличники» москвофільського штабу, тільки щоби борони Боже не вліз який Барвінчук, бо се після «Дѣла» польонофіл! Ну побачимо плоди вашої роботи небавом!

Політичні банкроти.

Змасакроване політично Slowo Polskie якого вже вирік ся навіть єго найреввійший попличник, Рutowский, чінає ся консолідації, як потопачий бритви. Небачне, що вже раз покровавило собі палці на «демократичній консолідації», тиче їх ще в москвофільську консолідацію. В статі «Z ruskiej piwy» нафтяний ор-

15

ВІСПА.

Оповіданє Вацлава Космака.

З чеського переклав Я. Юлев.

II.

По двох літах.

(Далі).

Пан-отець стояв дальше з піднесеною шклянкою. — Прощу, де є пані добродійка і панночка?

— Вони в кухні.

— Попроєть їх ласкаво, мусимо до них також напити ся.

Свобода закликав їх, а пан-отець сказав з усміхненим лицем:— Прощу, пані Свободова, Маню, налейте собі, чокнімо ся й ми шклянками.

Свобода налив кожній кілька кропель, жінки взяли шклянки до рук, а пан-отець промовив: — Наш милий пан-господар сказав, що є дуже радий нашій гостині, що ми, — при сїм уклонив ся иншим гостям — сильно заслужені кожний в своїм заводі, загостили до него, незаслуженого. Проти такого слова вільно мені буде децю запримітити.

— Браво, — сказав пан ад'юнкт.

— Ви заслужили ся, пане Свобода, на своїм поли так добре, як кожний з нас, а що ви добули собі сих заслуг без студій, власним розумом, власною снагою, за се вам честь двократно. Я по на сю вашу снагу, на сю вашу витревалість і бажас, аби вам Пан Біг благословив як до нині, так і надалі. Вам, добра пані Свободова, не треба нічого бажати. Ви зділали бідним тільки добра, що Бог не може інакше, як вам за се віддячити ся на сїм гарнім сьвітї, вашій Мани. Ходи, дитино, напиймо ся до себе.

Маня зарумяніла приступила до пан-отця. Свободова втерла очи і шклянки опять зазвеніли. Гості усїли і смакували чорну каву. Відтак подав Свобода папіроси і гості закурили. Пан ад'юнкт виняв папіросницю і подав пан-отцеві звій дорогих цигар. Пан-отець вагав ся.

— Прощу, отче добродію, не смутїть мене. Цигара американські — я за се ручу — і слабі, що не буде наслідків.

— Аби не обидити — прощу.

Ад'юнкт відтяв кінчик, закурив і подав пан-отцеві. Старушок взяв цигаро дряжачою рукою покурював, усміхаюч ся:

— Знамените цигаро.

Розмова пліла по приятельски і невиму-

шена. Кожний говорив, що єму подобало ся. Молодець не говорив богато, але що вже сказав, се було острє. Згодом прийшли також домашні дами. Панове зробили їм місце. Свободова сіла між п-ом ад'юнктом а мужем. Маня коло пан-отця, так що сиділа між ним а Чубою. Молодець сидів сам. Оглянув ся і сказав: — Я блянш!

Гості засьміяли ся, а Свобода сказав: — Запийте се!

— Запо, — відповів молодець і здорово напив ся. — Се одно мене засмучує, що я ту наймолодший і опущений як грушка в поли.

— Шкода, що вас довше не подержали в арешті, ви були би до сего привикли, — жартував грубо Чуба і глянув на него через плечі.

— Там потребуєть, чую, місця для довжників, — відрізав остро лісничий.

Чубови зажеврїло в очах. Але пан-отець положив єму скоро руку на рамя. — Пане Чубо, знаєте ви Моджани?

Чуба відвернув ся від молодця до священника: — Моджани? знаю!

— Знаєте там селянина Марка?

— Так.

— З ним лучив ся мені сьмішний припадок. Послухайте як хочете.

Ад'юнкт значливо усміхнув ся і всі звернули очи на пан-отця.

ган очевидно кокетує з москвофілами. Накидує ся на «Руслана», що виступає против консолідації з кацанами, та називає его сепаратистичним органом! Далше наводить сей польско-жидівський амфібій, що «Дбло» ігнорує остороги «Руслана» перед консолідацією, яка лише є «випискем недокревного концепту політичного», а дивує ся «Галичанинови», «же он се взруша і розчуля» на вигадки «Руслана».

Хто не знає Słowa Polsk-ого з его крутіїства? Тож ніхто і не подивує ся ему, що оно могло написати, що народні демократи і їх орган «Дбло» трактують «жертву» «Галичанна» за такий природний і конечний факт, що навіть говорити про се не варто! Коли надісланих з Калуша та з Жовкви завзив до консолідації «Дбло» не видрукувало, то хіба не з тої причини, яку подає Słowo Polskie. Певно, що той що писав «з рускей нівки», не є таким наївним, щоби сам в те вірив. Намір цілої сеї баламутної статі виявляєсь в кінцевім уступі, де сказано:

«Що дотичить самих кандидатур, то рішено (на нараді виборчого комітету з дня 28. м. м.) підпирати тільки виобразованих політично і випробуваних в патріотизмі народовців, однак не вляжучи ся поменьшими зглядами на погляди кандидатів в внутрішньо-руских квестиях. Є се мале уступство на річ москальофілів. На стілько перфідії, щоби занехане народного прапора назвати «малим уступством», може здобути ся хіба сеї жидівско-інтернаціональний орган.

Однак ми не до него ведемо річ, не до Słowa Polsk-ого, бо байдуже нам про него. А звертаємо увагу лиш на те, що закала нашого роду, той москвофільський боляк на нашім тілі, що вже ось-ось мав пропукнутись і висвободити наш народний організм, готов на час виборів одержати нового альянта до консолідації. Гратуємо, але не завидуємо!

Соймове польське Коло.

Під проводом п. Яворського зібрали ся в дуже численнім комплеті польські послы всіх відтінків в цілі наради над реформою центрального виборчого комітету.

Гр. Стадницький пояснив предложеній проєкт (якого головні §§ подаємо в особній статі). П. Романович заявляє іменем демократичного клубу, що він не годить ся на центральний виборчий комітет і не буде брав уділу в нарадах. П. Райський «натомість іменем лівого центра відчитує резолюцію, висказуючу конечність солідарности польських послів у Відні з рівночасним бажанем зміни статута Кола.

Міністер Пентак заявив, що супроти становища, яке заняв демократичний клуб, він не уважає себе більше его членом. О. Стояловський, мимо признавання потреби солідарности, не може зі своїм сторонництвом вступити до польського Кола. Таку саму заяву зложив п. Поточек.

Опісля без дискусії ухвалено цілий проєкт

— Коли я був еще парохом в Моджавах — буде вже тому 30 літ — раз коло Різдва в ночи розстогнала ся Маркова, мати теперішнього господаря того дому. Терпіла на кольки. Тої ночи зловило її так сильно, що вже виділа свій кінець. Зажадала мене. Селянин не міг від неї відійти, а кого иншого не було дома, крім дванайцятьлітнього хлопця Мартина — теперішнього господаря. Марко в крайній потребі збудив хлопця: — Мартине, миттю одягай ся і біжи на парохию, проси пан-отця, аби прийшли до мами, бо є зле. — Хлопець вискочив, взяв чоботи, накинув кожушину, взяв на голову кучму і побіг свігом до приходу. По дорозі нагадав собі, що я є погрозою хлопців, бо вони мені дуже сильно стукали в двері. Прибіг отже до приходу і почав тихо стукати. В приході тиша. За хвилию стукнув онять. Знову нічого. Стукнув в третє.— Тихо. Хлопець збентежив ся. Сів на поріг і плакав. Згодом потихо застукав. Я przypadком збудив ся і здавало ся мені, немов би хто добирав ся до дверей. Я налякав ся, думаючи, що се злодії. Встаю, запально свічку і йду потихо в шляфроці до передпокою. Хлопець мене вчув і почав знову стукати і при тім плакати: — Отче добродію! — Я відчиняю і виджу там папів замерзлого Мартина.

— Що ту робиш, хлопче?

регуляміну виборчого комітету, після чого вибрано дванайцять членів до сего комітету і шість заступників.

Членами комітету вибрані стали пп. др. Козловський, Дзедушицький Войтїх, Яблонський, Єнджейович Станислав, Менціньський, Міхальський, Мерунович, кс. канонїк Новак, Потоцький Андрій, Скалковський, Соколовський Август і Вісневський Леонард.

Заступниками членів вибрані пп. Ценьський Адольф, Яворницький (купець з Кракова), Мойса, Пашковський і Ромер.

На сїм покінчено наради, а нововибрані члени комітету зібрали ся, зараз по нарадах Кола, в цілі уконститування ся. Головою комітету вибрано д-ра Тадея Скалковського, заступниками голови пп.: Станислава Єнджейовича і д-ра Володимира Козловського, секретарями: д-ра Августа Соколовського і Теофіля Меруновича.

Реформа

польського, центрального комітету виборчого.

На вчерашнім засіданю польського, посольського «Кола» ухвалено без дискусії предложеній проєкт реформи виборчого комітету. Проєкт складає ся з 20 параграфів, з яких найважніші є:

§. 1. В цілі оборони народних інтересів при виборах до державної ради, як і при соймових виборах, утворить ся за ініціативою соймового польського «Кола», центральний, передвиборчий комітет з оселею у Львові після §§. 3. і 9. того-ж регуляміну.

§. 2. Завданем центрального комітету є перевести вибір як найбільшого числа послів, приналежних до народного табору, без огляду на їх політичні переконання. Понеже для успішної оборони народних прав і краввих інтересів є доконечним, щоби всі репрезентанти нашого народа творили в радї державній одно, солідарне, польське «Коло», тому центральний комітет при виборах до державної ради буде підпирати сих кандидатів, які признають потребу солідарности польського «Кола».

§. 5. Місцеві, передвиборчі комітети для курій меньшої посїлости, міст, торговельних палат і більшої посїлости, як і для загальної класи виборців, будуть творитись за ініціативою центрального комітету. В сїй цілі покличе центральний комітет до акції впливові особи в хвилі, яку признасть відповідною. Спосіб утворення місцевих комітетів і число членів означають інструкції, ухвалювані центральним комітетом.

§. 7. Завданем місцевих комітетів є, взяти ініціативу в виборчій акції і стремити при виборах до сеї самої цілі, яка після §. 2. сего регуляміну є завданем центрального комітету. Тому обовязком кожного місцевого комітету є, мати на оці народний інтерес, щоби всі виборці,

належні до нашої народности, злучили ся в цілі підпирания кандидата комітету, без огляду на ріжницю своїх політичних переконань.

§. 13. Члени центрального передвиборчого комітету не можуть належати до жадної виборчої організації, не признаючи постанов регуляміну, ухваленого соймовим «Колом».

Поступованє при виборах до державної ради.

§. 14. При виборах до державної ради центральный, передвиборчий комітет возьме під розвагу, які особи мають стати вибрані послами для успішної оборони інтересів краю і удержання злуки межі соймом а репрезентациєю краю в державній радї. Тому комітет центральный може предкладати місцевим комітетам відповідні кандидатури.

§. 17. Центральний комітет орикає о затвердженю предложених собі місцевими комітетами кандидатур на послів до державної ради. Коли центральний комітет представлену собі кандидатуру признасть невідповідною, має право відмовити затвердження. Децизия центрального комітету буде поданою до загальної відомости. Центральний комітет має право вислати делегатів зі свого лона, або іменувати їх зміж місцевих горожан, в цілі допильнованя виборчої акції і переведеня кандидатур, затверджених центральним комітетом.

Поступованє при виборах до сойму.

§. 18. При виборах послів до сойму місцеві комітети подають до відомости центрального комітету кандидатів і здають справу з виборчої акції. Центральний комітет орикає про прийняте до відомости представлених собі кандидатів до сойму і оголошує свою ухвалу. Відказуючи прийнята до відомости представленої кандидатури — центральний комітет обовязаний причини такої ухвали переслати місцевому комітету.

§. 19. Коли в місцевім комітеті не можна дійти до порозуміння що-до особи кандидата, центральний комітет може вислати свого делегата, якого старанем буде стремити до сего, щоби місцевий комітет сповнив свое завданє, вказанє в §. 7. сего регуляміну.

§. 20. В тих виборчих округах, в яких вибір кандидата, що належить до народного табору, є непевний, центральний комітет доложить всіх старань, щоби без огляду на заходячі ріжницї політичних поглядів, всі горожане народного табору підпирали кандидатуру, постановлену місцевим комітетом, а прийняту до відомости центральним комітетом.

НОВИНКИ.

— При зміні кварталу просимо Вп. передплатників о відновленє передплати. При сій нагоді просимо також дотичних Вп. передплатників, що мають які-небудь залежлости о остаточне їх вирішанє.

— Календар. В п'ятницю: гр.-кат. Фоки, Йони; рим.-кат. Пляцида. — В суботу: гр.-кат. Зачатє Івана Крестителя; рим.-кат. Аврелїї.

— Руский народний театр у Львові. В суботу, 6. жовтня «Сербин», драма в 5 діях І. Тобилевича. — В неділю, 7. с. м. «Вихованець», комедия в 3 діях Янчука. — Початок точно о 7. год. вечером. — Денна продажа білетів в тов. «Руска Бєсїда», Ринок ч. 10. і в «Народній Торговлі».

В понеділок, дня 8. жовтня виїздить театр до Бродів, де вівторок виставить «Кляте серце», народний образ зі сьпівами і танцями І. Тобилевича.

— Нині яко в день імянин С. В. Цісаря відбули ся торжественні богослуженя в катедрах всіх трех обрядів у Львові. В архикатедральнім храмі св. Юрія відправив Службу Божу Преосв. о. Білецький в сослуженю крилошан, а підчас богослуженя сьпівав хор катедральный. На богослуженю явили ся представителі властей сьвітських і військових.

— Засіданє Виділу Руского Товариства педагогічного відбудєсь в суботу дня 6. жовтня о годині 1/2 7. вечером де звичайно.

— Отворенє нового польського театру. Нині о год. 11-тій рано відбуло ся торжественне посьвяченє нового польського театру. О год. 10-ій рано відправив вірменський архієпископ кс. Ісакович в архикатедральнім костелі торжественну інаугураційну Службу Божу, на котрій явили ся численні учасники великого торжества. Між иньшими бачили ми депутацію чеську з Праги, віцепрезидента міста Кракова з кількома радними, богато гостей з Варшави і численні депутациї зі всіх околиць Галичини. По відправле-

— Отче добродію, прошу йти до нас, мама стогне.

— Чого плачеш?

— Я стою вже ту цілу годину.

— А чому сильнійше не стукав?

Хлопець утер рукавом ніс і плакав: «Я бояв ся, аби вас не збудити!»

Гості розсьміяли ся і кричали: «Знаменито!» Чуба і молодець забули про свій гнів і вернув знову старий спокій.

Коли сонце екльовило ся до западу, встав пан-отець, змовив молитву, подякував, попрощав ся приязно з всіми, взяв капелюх, стару, довгу палицю і пішов вільним кроком алєєю до дому. Свобода хотів его відвезти, але старушок подякував. «Я вже довго ходити не буду, тож хочу ще сего ужити».

Коли відійшов пан-отець, встали також прочі гості. Чуба взяв Свободу під руку: «Пане Свобода, буде добре, але підемо геть на сьвіжий воздух. Покажіть мені свій добуток».

Свобода взяв капелюх і вийшли разом на обійсте.

(Далі буде).

ню богослуження, рушив цілий похід до нового будинку театрального.

З нагоди сего торжества наспіло много листів і телеграмів; між иньшими від пп. кн. Сапиги, гр. Голуховського, від акторів краківської, варшавської, люблінської, познанської та прагської сцени. Крім сих привітних телеграм надійшли ще писма від д-ра Білінського, губернатора австро угорського банку та Ю. Дунаєвського б. міністра фінансів, від сих обох з оправданем, що на вітворенє прибути не можуть. Вечером о 7 год. відбуде ся інаугураційне представлення. На програму нинішнього представлення зложено три штуки, з яких дві появляють ся перший раз на сцені. По представленю відбуде ся в «Літератім Колі» равт, на який запрошено також прибувших до Львова гостей і представителів всіх редакцій львівських часописів.

— Філія руского товариства педагогічного в Перемишлі відбула перші збори дня 29. червня с. р. На зборах вибрано виділ, до якого увійшли як: голова проф. Алексей Ярема, заступник голови проф. Иван Прийма, контролор проф. Дмитро Чеховский, секретар др. Василь Щурат, а касиєр проф. Стефан Федів; заступниками виділових вибрано пп. Зиновію Ціпановску і Мійського.

— Зі судової салі. Перед трибуналом присяглих судиїв у Львові покінчив ся вчора процес пос. д-ра Окуневського против п. Адама Косіньського податкового інспектора з Городенки о обиду чести. В 1898 р. др. Окуневский в раді державній виє інтерпеляцію до правительства, длячого городенський інспектор податковий накладає висші податки на тих, що голосують при виборах проти правительственного кандидата. За се п. Косіньский в «Gazet-i Urzędniczej» назвав д-ра Окуневського донощиком і очернителем. Розправу вів радник Савичевский, обжалованого боронив др. Соханський, а д-ра Окуневського заступав др. Добрянський.

Др. Добрянський хотів перевести доказ правди сих закидів, які підніс др. Окуневский в своїй інтерпеляції, але до розправи допущено лише один закид, іменню, що якийсь жид-корчмар Ашкенази мав одержати наказ заплаченя почвірного податку за те, що підчас виборів в 1897. р. не голосував після ради якогось иньшого жида Данкнера — як каже др. Окуневский — повномочника уряду. На розправі Ашкенази заперечив твердженю д-ра Окуневського, а в наслідок сего присяглі судиї 8-ма голосами заперечили вину п. Косіньського, а трибунал по короткій нараді увільнив его.

— З Радовець, на Буковині, пишуть нам: З суботи на неділю вломилась невисліджені злодії дверми закритий лат. костел в Радівцях, а потім до рускої закритий, розбили там скриню і забрали з неї сестричку скарбону з 14 коронами. Добувались до залізної каси брацкої, поперекидали в церкві всі річи, шукаючи за грішми, а з латинської Дарохранильниці забрали всі частинці св. Дарів. Мабуть в поспіху загубили одну на землі. Не дивно, що пропали гроші, але пощо злодіям св. Дарів? Мабуть не вияснить ся ту та справа так само, як заснітилась десь тота дивна обставина, що при недавнім пожарі одного жидівського дому знайдено в коморі обвинений кавалок людської руки, чи там — як потім говорено — ноги, а на кінці зроблено з неї — кавалок телятини. *Ольдин.*

— В Галичині і на Буковині буде сего року креованих нових посад в судівництві: 5 посад радників, 15 посад секретарів і 43 посад ад'юнктів.

— В справі поліпшеня відносин буковинського православног духовенства. В першій половині сего місяця вибирає ся до цїсаря депутація буковинського духовенства, що складає ся з оо. Гостюка з Роша і Купчанка з Вашковець, щоби вручити цїсареві петицію, домагаючи ся п'ятилітніх додатків до платні замість дотеперішніх десятилітніх.

— Росийска справедливість. Полтавський губернатор повідомив міску полтавску управу, що міністер внутрішних справ узнав невідповідним помістити на пам'ятнику Котляревського напис в українській мові: «Рідній край першому народному поетові Іванові Котляревському», однак може дозволити помістити напис такого змісту по московски. Що-до других написів на пам'ятнику проєктованих міскою управою, то міністер не бачить перешкод, однак під услівем, що в обох українських написах, взятих із творів Котляревського (з «Наталки Полтавки»: «Де згода в семействі, де мир і тишина, щасливі там люде, блаженна сторона») і Шевченка («Слава сонцем засіяла — не вмере кобзар, бо на віки його привитала») була задержана «общерусская» правонись. — Так поступає росийський уряд з Українцями. А підчас побуту царської пари в Спалі (в польській королівстві) питав ся цар: чи школярі вміють співати польські народні пісні, і зажадав, щоби до слідуєчих програм хору в Спалі додати й польські народні пісні. Отже й найбільше «гуманний» росийський уряд є катом лиш для всего, що українське! — Що-до пам'ятника Котляревського, то бюст одержала

полтавска міска управа ще в початках грудня м. р. і помістила в міській технічній конторі. Бюст не будуть розпознавати аж до часу, коли прийде поставити его на постумент.

— Жабиний концерт.

Ой, жаби, жаби в багні,
Ваш крик в болоті і мелі
Гуде і кличе в одно,
Що сьвіт — се грязь і багно.

— Як можна плавать в судні,
Впрягати силу вітрил,
Коли для жабиних сил
Найкраще повзати в багні!

— Як можна в сонце глядїть,
За правду вічну терпїть,
Коли вечірняя тьма
Так гонам нашим вгаджа?

— Як мож любовию палать,
Братам себе посв'ячать,
Чи ж холод в мулистих багнах
Не леце по власних стегнах?

— Як мож високо лїтать,
Думками неба сягать,
Коли вигідно без крил
В багні щадити своїх сил!

— Як мож слабкого жалїть,
Нести гуманности знак,
Коли на жабин живїт
Нїжна комашка — се смак.

— За те могучим не мож
Мішати їх буйнїсть і лож —
Найперш себе стережи,
Прицупни і тихо мовчи!

— Як вже міне ся біда,
Тодї вже мож не на жарт
Кричати кума-кум, ква, ква —
Най знають, що наш рід варт.

— Лише, колиб хто посьмів
Копати в багні нашім рїв,
Намулу вигорнуть гет,
Скосить густий очерет,

— Тодї нам треба скакати,
У вічі їдко плювати,
Не датись вигнати з багна —
Се ж рідна нам вітчизна!

Ой, жаби, жаби, в багні,
Ваш крик в болоті і мелі
Гуде і кличе в одно,
Що сьвіт — се грязь і багно.

Лев Лопатинський.

— Староримські «комісники». Коло міста Любляни в Каринтії розкопують тепер місце то, де була римска кольонія Карунтум і де стояв табор римского войска. Минувшого року знайдено там римску зброю і значні запаси збіжя, а сего року відкопано римські «комісники», хліб, який пекло собі римске войско, котрого тут стояла ціла легія. В просторім будинку, з котрого задержали ся ще мури на півтора метра високі, відкрито войскову пекарню. Крите місце займають в найбільшій часті дві печі до випіканя хліба, котрих склепінє ще добре задержало ся; на них лежить груба верства порозбиваних цегол заваленого над ними даху. Межи румовищем знаходжено зразу численні кусні якоїсь пороватої маси подібної до коксу, котрі, як зараз показало ся, були вуглем з хліба. При дальшій шуканю знайдено цілі бохонці чи радше коржі, котрі нічим не ріжнять ся від спаленого хліба, якого уживають іноді до робленя порошку до чищення зубів. Доси знайдено пять таких римских «комісників», коржів, що мають 25 до 30 сантиметрів в промірі, а високі суть на 3 до 5 сантиметрів. По знаках вибитих на цеглі можна пізнати, що ся войскова пекарня була виставлена в першій столїтю по рождестві Христовім, отже тому мало що не дев'ятнацять соток літ.

Телеграми.

Відень, 4. жовтня. Цїсар з дружиною і численними гостями, серед яких находить ся між иньшими міністер гр. Голуховский і шеф генерального штабу бар. Бек, виїхали на польованє до Радмер, в Стирїї.

Відень, 4. жовтня. Президент міністрів др. Кербер відбув вчора конференцію з бар. Хлюмецьким і Грабмайром.

Новий Йорк, 4. жовтня. Полїція в Чикаго викрила заговор анархістів, що мали замордувати президента Мек Кінлея.

Петербург, 4. жовтня. Князь Юрій грецький прибув до Лївадії.

Льондон, 4. жовтня. Праса дуже прихильно обговорює телеграму цїсаря Вільгельма до китайского цїсаря, і підносить головно мирний дух, який пробиває з телеграми.

Брукселя, 4. жовтня. Після телеграми з Пекина, посла повідомили Лігунгчана, що поворот китайского двора уважають за конечне услівє, без якого не розпичнуть мирних переговорів.

Відень, 4. жовтня. Австрійска команда східно-азійської ескадри доносить: В наслідок візваня маршалка Вальдерзе до окупації Шангайкван і Хенвантао, рада адміралів ухвалила поробити приготования до сеї виправи. Вислано отже англійський корабель, щоби зажадав від китайского уряду переданя фортів. Китайці опустили форти безпроводочно, а Алгличани вивїсили англійський прапор на фортах Шангайкван.

Відень, 4. жовтня. В дипломатичних кругах уважають положенє в Китаю за відрадініше, в виду переписки між китайским двором а німецьким цїсарем.

Руский народний театр.

Верховинці, драма Корженевського, одна з найстарших штук на нашій сцені, стягнула вчора так багато публики, що сая заповнила ся по береги. Дивне се і поучаюче, що коли штуки сучасних авторів вже по кількох літах переживають ся, давніші твори живіть на сцені в повній силі. Так і вчора у зібраній публики слїдно було живе вдволенє, яке проявляло ся гучними оплесками по кожній відслоні, хотїя тих відслон було аж дев'ять... До успіху вчора причинили ся багато наші артисти. П. Стадник в роли Антося віддав дуже добре бутну, пристрасну натуру молодого гуцула. В монольогах та в ліричних місцях артист виявив за мало сконцентрованя в самім собі, говорив мовби зовсім обоятно, а в драматичних сценах за багато форси, сего зверхного напруженя голосу, який не зрушує, тільки глушить. Очевидно, сей мислячий артист бажав тими контрастами викликати пожаданий ефект, однак артистична міра у него ще не у всім вироблена. Мимо сего, як ми вже сказали, цілість випала дуже добре, як і его партнерки пні Гембіцкої в роли дівчини Проні, що з цілим жаром молодечої любови покохала Антося та йде в далеку дорогу шукати свого любчика, коли его взяли до войска. Сцена, де Проня виступає божевільна, випала незрівнано, однак багато чару позбавило єї опущенє сольового співу, в божевільнім стані.

З иньших визначнійших дїєвих осіб належить згадати п. Гембіцкого за вірно віддану ролю старого гуцула Максима, та пню Осиповичеву, що в роли матери Антося придбала собі вчора ще один листок до лаврового вінця. П. Нижанковский яко мандаторський стрілець вивязав ся вповні удачно зі своєї ролі, а пні Стечинська, в роли его жени Анни заслугоє також на признанє, хотїя роля єї в штуці невеличка. Згадаємо ще ту про удачну гру п. Петровича, котрий мимо того, що на комісаря виглядав в бєсїді за молодю, то впрочім вивязав ся добре зі своєї ролі.

Переходимо тепер до комічних роль, які припали в участі п. Шереметі, яко жидови-арендареві, п. Рубчакови, яко фельдвельбові і п. Твардивичеві, яко мандатаріюшові. Говорити широко про кожду ролю, злишно, але згадаємо, що п. Шеремета в роли жида незрівнаний, а вчора в «Верховинцях» грав так, що не застидав би ся і на сьвітовій сцені. П. Рубчак в роли старого фельдвеля грав як старий ветеран від ляндвери, що всі свої зуби зїв на військовій штуці. На конець скажемо про мандатора, якого грав п. Твардивич. Ся роля не легка і знаменито вивязував ся з неї давнїше п. Гембіцкий. Однак треба признати, що п. Твардивич віддав єї так, що не застидав доброї слави, яко здобував в сїй ролі его давний попередник.

Взагалі вчерашнє представленє випало під кожним зглядом дуже удачно і вповні вдволило зібрану публику.

Малій фейлетон.

ПОЧИНОК.

(Вітми з довшого оповідання)

Богдана Лешого.

(Далі).

Коло полудня підвівся і став. Всі кости позгинали ся в сугубах, а лице поморщилось в безчисленні морщини. Виглядав як грушка, що довго, довго не хотіла попустити ся гилі, аж таки єї мороз зварив, а вітер стряс на землю.

І тепер вона покотить ся ще крихту і стане — на віки зупинить ся.

Не кажучи нічого, вигребував з під снігу крокви та лате, зносив сніпки розвіяні по полі.

Дрімив, заточував ся, падав, але роботи не попустив. Потім донці кавав сніг промести і на тім місці, де колись була сьвітлиця звели буди, таку як садівники по садах ставлять, або вартівники нічні.

Пообкладали соломою та мервами і поіспирали дрючками. Останками сил будував ту нову хату і незнав, як і на що єї ставити. Одно лиш тямив «не дати» і та одна тямка була для него всім.

Як ніч запала, буда стояла готова. Надлетів вітер, побачив єї і хотів рознести. Розігнав ся раз, другий, затріщала слабонька будовля, затремтів єї будівничий. Але вітер пожалував єго. Лиш засьміяв дико, захихотів та побіг в лїс ломити дуби.

Потім донька якусь постелю зробила і положила старого. Лежав і тупо глядів перед себе. В жилах раз мав огонь, раз лід. То морозило єго, то знов в огонь кидало. А в голові все шум і шум. Щось там перевертає ся, бурить ся, бучує. Жаль, біль, злість і розпука счіпили ся разом в оден гадючий клубок. А розв'язати єго, розмотати — не годен. Ого! Пропало... Лиш та одна гадка «не дати» та одна цїпийт єму в мозку як цьвюк. «Не дати» шипить спеченими устами, шипить так довго, аж увесь сьвіт сїріє, тоне, гине і лиш одно «не дати» горить у ньому кривавими огнями, реве невольним ревом.

В тім — щось спалахнуло. Побачив стїви шатра і видів, як крізь двері вливав ся сьвіт. В шатрі зробило ся ясно. Та ясність облила і єго і вдерла ся до мозку. Ось то не буда нужденна як для собаки, а хата, господарська хата.

В ній жінка пильна, роботяща і двоє дїтїй.

Донька тиха, спокійна, я: лїсєва квітка, сип жвавий як сарнюк. В стайні худібка, в полі збіже золотом переливає ся до сонця.

То єго хата, єго худібка, єго збіже, єго родина, єго жите...

Жите важке, робуче, невгомне. Але жите...

Аж ту велика, яструбина рука, блискуча від золота і дорогих камінїв, свуває ся у єго хату і затискає свої острі кіхті.

Він не дає, боронить ся, благає, просить, вєї силі добрі на поміч звиває — не помагає.

Вступити ся не хоче. Де правда, правда, гей люди, де правда? І він сїдає на чорну потвору і гонить в сьвіт шукати тої правди — нема! А яструбина рука загортає у свої шпони єго добро, єго жите... Не дати, не дати, не дати! — кричить і кидає собою. І знов шум і знов гамір і знов біль, злість і розпука вють ся у єго мозку як гадючий клубок і палать єго і смажать і мішають. А потім дують на него подувом ледяного вітру і морозять у лід мутний і сїрий.

Перед будою горить огонь. Біля него клячить донька і молить ся. На мрачнім небі виривають зорі, мерехтять і никнуть. З села доходить далекий, глухий гамор. Де-

коли завивє собака, записє когут, заблевє вівця і знов тихо.

Лиш огонь палахкотить неперно і топить сніг докола себе і зорі мерехтять на небі.

В тім якийсь гамір в лїсі. Рушають ся гиляки, дерева нагинають ся до себе.

Зразу з легка, полегоньки, якби щось шептали між собою, потім, бють ся галузями, махають ними як руками, вють ся, стогнуть, внють.

Підвів ся, кости запекли, заболїли, спер ся на руках і слухав. Руки дріжать, голова хитає ся з боку на бік, по жилах їде мороз і лід.

— Так — то вони. Ідуть дорогою з села в лїс... То не вітер котить листем і снігом... то вони. Не дерева то гїлями хитають, лиш вони вимахують руками і грозять, що викурять старого борсука з єго ями, а доньку заберуть на фільварок...

Чого вони хочуть, що він їм винен? Боже великий, послїдний барліг їдуть забрати від него!

(К. б.)

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНЪСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впресв. Митрол. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **протів шкід огневих.**

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносьть:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	—	
„ спеціальна	1.684	80	
Фонд основний	72.000	—	
„ емеритальний	18.166	60	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услїва обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року вивосили виплачені шкоди 1,669,565 кор. 38 сот. Полїси «Днѣстра» приймає **Банк красєий і Каси ощадности** у Львові, Коломїї, Самборі, Долинї, Святинї, Городенцї, Теревовлї і Залїщиках при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнїші услїва, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квіти в рускїм язичї. **Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях, де нема близько агентів «Днѣстра», приймає ся.** «Днѣстеръ» виплатив агентам по конєць 1899 р. провїзїї 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дїм «Просьвіти».)

Позички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «Днѣстеръ» на 5 1/2% і 1% додатку на кошта адм.

Товариство взаїмного кредиту „ДНЪСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дїм «Просьвіти».)

Удїляє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителїв або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першїм місці, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт. Сьвященники, не посїдаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителїв предложити єще полїсу житєву; обезпечитись можна через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбїнацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

Удїл членскїй вносьть 50 кор., вписове 2 кор. Членом бутї і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Днѣстеръ».

Інформації удїляє Дирекція листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Днѣстеръ».

Артистичне заведєне ритовниче малярства шильдів. відливаня, таблиць, вирїб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарєнь

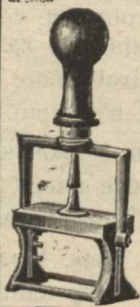
Генрик Шапіра

Львів, ул. Копєрника ч. 3 (побїч антики Вл. Миколяша).

Виконує дуже красно всїлякі роботи, а іменно: печатки кавчукові і металеві для громад і урядів парохїяльних. Шильди мальовані на шклї, деревї, блясї та полотні. Всїлякі лякерования, позолочуваня хрестів. Таблицї і шильди лянї з ріжних металїв, таблицї нагробні і назви улиць, числа на доми.

ґравури на металю та дорогих камїнях, печатки, штанци, відзнаки, букви, монограми, герби і ґузики до упряжи та лїберїї. Марки печатковї, бляшки шпунт. для броварїв. Нуморатори і стемплї на датум. Обцяги до пльомб, шабльони. Краска до печаток та хемїчна краска до білїзни.

Цїнники даром і франко.

Гіпотечного.

БАНКУ

д. к. упр. гал. акт.

Контора вимїни

привїзїї або копїтїв

виплачує без поручєнїя

цїнні паперї

вильсованї

КУПОНИ

Всїлякі